

Μορώ νης: Απαραίτητο ένα άλλο μοντέλο για τη δημόσια ραδιοτηλεόραση

04/03/2015

Τέσσερις προϋποθέσεις για την δημιουργία ενός εθνικού φορέα ραδιοτηλεόρασης, ενόψει της επαναλειτουργίας της ΕΡΤ, προτείνει ο Ροδόλφος Μορώνης. Ο δημοσιογράφος διατέλεσε στέλεχος στο παρελθόν της ΕΡΤ και αντιπρόεδρος στη ΝΕΡΙΤ, υποβάλλοντας την παραίτησή του από την διοίκηση της εταιρείας, μετά τη λογοκρισία σε βάρος του Αλέξη Τσίπρα στη ΔΕΘ. Έχοντας θητεύσει και στο ΕΣΡ σημειώνει πως εδώ και καιρό η Ραδιοτηλεοπτική Αρχή έχει χάσει τη σοβαρότητά της.

Η κυβέρνηση ετοιμάζεται να καταθέσει ένα νέο νομοθέτημα για την επανασύσταση της ΕΡΤ, του δημόσιου Ραδιοτηλεοπτικού φορέα. Σύμφωνα με επίσημες δηλώσεις, η βασική ιδέα είναι η επαναλειτουργία της ΕΡΤ από το σημείο, που η κυβέρνηση Σαμαρά την κατήργησε, Δηλαδή με όλες τις δραστηριότητές της, με όλο το προσωπικό που απολύθηκε (με την προϋπόθεση ότι επιθυμεί να ξαναεργαστεί στην ΕΡΤ). Θεωρείτε ότι μια τέτοια πρωτοβουλία θα οδηγήσει την ΕΡΤ σε μια νέα εποχή;

— Η επανίδρυση της ΕΡΤ θεραπεύει τις πληγές που άνοιξε η επιεικώς απερίσκεπτη πράξη της κυβέρνησης Σαμαρά. Και αποκαθιστά την αδικία που διεπράχθη εις βάρος των εργαζομένων. Το ερώτημα είναι αν επιτέλους θα τεθούν σωστά θεμέλια για τη δημιουργία

ενός δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της δημοκρατίας και των καιρών. Κι εδώ υπάρχει ένας μικρός κίνδυνος που, ελπίζω, θα παρακαμφθεί: Η νέα ΕΡΤ να παγιδευτεί στο μοντέλο της προηγούμενης περιόδου λειτουργίας της. Αν συμβεί αυτό, φοβάμαι ότι δεν θα μπορεί να ανταποκριθεί στις σημερινές ανάγκες. Γιατί η παλαιά ΕΡΤ δεν είχε προσαρμοστεί στις απαιτήσεις και τις ανάγκες των καιρών.

Πρέπει να σημειωθεί, βεβαίως, ότι η καθυστέρηση, όπως και οι δυσλειτουργίες και ο τρόπος λειτουργίας γενικότερα της παλαιάς ΕΡΤ (με όλα τα φαινόμενα σπατάλης, κακοδιαχείρισης, ευνοιοκρατίας κλπ) δεν οφείλεται στους εργαζόμενους, αλλά στις διοικήσεις που όριζαν οι κυβερνήσεις και στις παθογένειες του συνδικαλισμού στον συγκεκριμένο χώρο.

Το κλείσιμο της ΕΡΤ, που αποφάσισε μέσα σε μια νύχτα η κυβέρνηση Σαμαρά απετέλεσε το αποκορύφωμα των κυβερνητικών παρεμβάσεων στο δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα, αλλά και την τραγική κατάληξη της νοοτροπίας των πολιτικών μας, οι οποίοι ευθύνονται απολύτως για τις επιλογές τους στις διοικήσεις που πρωτίστως είχαν την ευθύνη για όλα τα κακά και τις στρεβλώσεις που συνδέονταν με τη λειτουργία του φορέα: Από την μετατροπή του σε φερέφωνο της εκάστοτε κυβέρνησης ως τις οικονομικές ατασθαλίες.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι φωτεινές περιόδους της ελληνικής δημόσιας ραδιοτηλεόρασης συνδέονται είτε με πρόσωπα, στα οποία η εξουσία, λόγω σεβασμού, δεν παρενέβαινε (Μπαστιάς, Ελύτης, Χατζιδάκις, Χορν) ή με περιόδους που η εξουσία ήταν μοιρασμένη ανάμεσα σε περισσότερα κόμματα (1989-1990).

Ποιες θα ήταν κατά τη γνώμη σας οι προϋποθέσεις δημιουργίας ενός σύγχρονου δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα;

— Πιστεύω ότι υπάρχουν τέσσερις προϋποθέσεις για να μπορέσει να μιλήσει κανείς σοβαρά για τη δημιουργία ενός εθνικού, δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα: α) Να μη ανήκει σε υπουργείο επιφορτισμένο με την προβολή του κυβερνητικού έργου (έχω προτείνει παλαιότερα το Υπουργείο Πολιτισμού χωρίς, μάλιστα, την ύπαρξη αρμόδιου για τη ραδιοτηλεόραση αναπληρωτή υπουργού ή υφυπουργού), β) να μη διέπεται από τους κανόνες λειτουργίας των ΔΕΚΟ, γ) να του αποδίδεται το σύνολο του εισπραττόμενου ανταποδοτικού τέλους και δ) να του παραχωρηθεί «τρίτη πολυπλεξία» ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει τα λάθη του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών στο θέμα νέας ψηφιακής μετάβασης (μονοπώλιο DIGEA), τα οποία δημιουργούν πολλά ερωτηματικά.

Μια και μιλάμε για το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας του φορέα, επιτρέψτε μου μια παρένθεση γιατί με ανησυχούν όσα ακούγονται για τον ρόλο των πολιτικών στην επιλογή των διοικήσεων νέας ΕΡΤ.

— Είναι λογικό να υπάρχει ανάμεσα στην εξουσία (εκάστοτε κυβέρνηση) και τον φορέα κάποιο σώμα που θα λειτουργεί ως ανάχωμα στις πιθανές προσπάθειες επηρεασμού του. Απ' αυτή την άποψη η σύλληψη της ομάδας Αλεβιζάτου, που αποτέλεσε τη βάση του νόμου 4033/13, είναι σωστή. Εκεί που, κατά την άποψή μου, πάσχει είναι η σύνθεσή της. Επτά ή περισσότερα άτομα ακόμη και με τους πλέον αδιάβλητους τρόπους επιλεγμένα, δεν μπορεί να δημιουργήσουν το τείχος που είναι απαραίτητο να αναχαιτίζει τις κυβερνητικές/ πολιτικές προσπάθειες παρέμβασης στο έργο του φορέα. Ο μόνος τρόπος το σώμα αυτό να επιτελέσει το έργο του είναι να μην αγνοήσει τους πολιτικούς θεσμούς. Να τους εντάξει, όμως, μέσα σ' ένα ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Θεωρώ ότι το Εποπτικό Συμβούλιο θα πρέπει να αποτελείται από 11 μέλη, τα πέντε εκ των οποίων που διορίζονται: από τα πέντε μεγαλύτερα εντός της Βουλής κόμματα και έξι προτεινόμενα από φορείς

όπως η ΕΣΗΕΑ, η Π.Ο.Θ.Α., το Τεχνικό Επιμελητήριο, η Ομοσπονδία γονέων και κηδεμόνων, τα πανεπιστήμια (ένα μέλος με κλήρωση ανάμεσα σε προτεινόμενους (από ΕΚΠΑ, ΑΠΘ, Πάντειο) και, ίσως, η Εκκλησία.

Θεωρείτε ότι οι προϋποθέσεις αυτές αρκούν;

— Φυσικά όχι. Πρέπει να υπάρχει προηγουμένως ένα σαφές και συγκεκριμένο σχέδιο για τη μορφή που θα πρέπει να έχει ο δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός φορέας και το προϊόν που περιμένεις απ' αυτόν. «Αν αποτύχεις να σχεδιάσεις, σχεδιάζεις να αποτύχεις», όπως έλεγε σοφά, ο Βενιαμίν Φραγκλίνος.

Πρώτα αποφασίζεις τι θέλεις (αριθμό καναλιών, ρ/φ σταθμών κλπ δραστηριοτήτων), ύστερα καθορίζεις το είδος του περιεχομένου κάθε μέσου (φιλοσοφία και είδος προγραμμάτων) και, τέλος, αποφασίζεις το προσωπικό και τα μέσα (εγκαταστάσεις, εξοπλισμό) που απαιτούνται για την υλοποίηση του σχεδίου. Μ' αυτά τα δεδομένα συντάσσεις και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.

Αν ξεκινήσεις χωρίς σχεδιασμό θα καταλήξεις στα τέρατα, που είδαμε με τη ΔΤ και τη ΝΕΡΙΤ

Κατά την άποψή σας τι μορφή και τι περιεχόμενο θα έπρεπε να έχει η νέα ΕΡΤ ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες των καιρών και του κοινού της.

— Θα ήταν εύκολο να μείνει κανείς στις γενικότητες του Συντάγματος (οι οποίες, βεβαίως, δεν μπορεί να αγνοηθούν) και των νόμων για το ρόλο και τις υποχρεώσεις του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα. Το ερώτημα είναι πώς πρακτικά ανταποκρίνεται σ' αυτό το ρόλο και πληροί τις υποχρεώσεις.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις απαιτήσεις των καιρών και της κοινωνίας, ένας σύγχρονος ραδιοτηλεοπτικός φορέας στην Ελλάδα θα έπρεπε κατά την άποψή μου να προσφέρει 6 τηλεοπτικά προγράμματα, τουλάχιστον 5 ραδιοφωνικά, ενώ θα έπρεπε να αναπτύξει και να προσφέρει έναν αριθμό διαδικτυακών υπηρεσιών και, παράλληλα, να μετάσχει ενεργά με πρωτοβουλίες στην καλλιέργεια και την εξάπλωση πολιτιστικών προϊόντων, αλλά και την εκπαίδευση/προετοιμασία/ κατάρτιση προσωπικού που, κυρίως, θα επανδρώσει τις δημοσιογραφικές και (καλλι)τεχνικές υπηρεσίες του. Εννοώ δημοσιογράφους, σκηνοθέτες (ραδιοφώνου και τηλεόρασης), σεναριογράφους, ηχολήπτες, εικονολήπτες κλπ.

Έχετε αναφερθεί, απαντώντας σε προηγούμενα ερωτήματα, επικριτικά στις προσπάθειες της προηγούμενης κυβέρνησης να δημιουργήσει έναν νέο φορέα στη θέση της ΕΡΤ. Εν τούτοις, κληθήκατε και δεχτήκατε κάποια στιγμή να τον υπηρετήσετε.

— Μου προτάθηκε να αναλάβω αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος της NEPIT, όταν διαπιστώθηκε ότι τα πράγματα δεν προχωρούσαν με την προηγούμενη διοίκηση. Είχα δηλώσει από την αρχή ότι διαφωνούσα και με το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας του φορέα και με τις αυθαίρετες αποφάσεις που είχαν ληφθεί, κυρίως στο θέμα του προσωπικού. Εξακόσια σαράντα περίπου άτομα, μεταξύ των οποίων και 137 δημοσιογράφοι δεν μπορεί να αρκούν για τη δημιουργία ενός φορέα με τις δραστηριότητες, που οραματιζόταν κανείς για την NEPIT ή όπως θα ονομαζόταν. Είχα καταστήσει σαφές ότι σε πλήρη λειτουργία η δημόσια ραδιοτηλεόραση δεν θα μπορούσε να έχει προσωπικό μικρότερο των 3.000 εργαζομένων, όπως έχει, για παράδειγμα, η βελγική ραδιοτηλεόραση, που μπορεί να θεωρηθεί «ίσου μεγέθους» με την ελληνική. Υπερεκτίμησα τις διαβεβαιώσεις που μου δόθηκαν. Κι όταν εκδηλώθηκε και η κυβερνητική παρέμβαση στο θέμα της μετάδοσης της ομιλίας Τσίπρα στη Θεσσαλονίκη, διαψεύστηκε και η τελευταία ελπίδα που είχα ότι θα μπορούσα να συμβάλλω στη θεμελίωση ενός σύγχρονου ραδιοηλεκτρονικού φορέα και παραιτήθηκα.

Υπήρξε κυβερνητική παρέμβαση στην υπόθεση Τσίπρα; Ρωτώ γιατί σύμφωνα με το ΕΣΡ δεν υπήρξε παρέμβαση...

— Έχει καταγγελθεί επωνύμως από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο της NEPIT καθηγητή κ. Α. Μακρυδημήτρη και από εμένα η σχετική κυβερνητική, ανεπίτρεπτη παρέμβαση που μας οδήγησε σε παραίτηση. Δεν έχω υπόψι μου την εισήγηση που είχε το ΕΣΡ βάσει της οποίας απεφάνθη ότι το 2=1, όπου “2” οι δύο κυβερνητικές μεταδόσεις (πρόεδρος και αντιπρόεδρος της κυβέρνησης) και “1” η μετάδοση της αντιπολίτευσης. Αλλά γιατί εντυπωσιάζεσθε; Το ΕΣΡ (ως ανεξάρτητη αρχή κι όχι ως πρόσωπα) έχει προπολλού χάσει την σοβαρότητά του. Επαναλαμβάνω, δεν αναφέρομαι στα πρόσωπα. Τις επιμέρους ευθύνες ελπίζω γνωρίζουν τα μέλη του οργάνου.

